

Posudek konzultantky na rigorózní práci Mgr. Natálie Kobulské na téma *Mezinárodní terorismus a výzvy pro mezinárodní právo*

Rigorózní práce Mgr. Natálie Kobulské se zaměřuje na téma, jehož aktuálnost je zcela zřejmá – téma mezinárodního terorismu. Autorka si neklade určité konkrétní výzkumné otázky, spíše se snaží o obecné zmapování problematiky a identifikaci klíčových výzev, před nimiž mezinárodní právo v souvislosti s bojem proti mezinárodnímu terorismu stojí. Práce je pojata komplexně a přehledně, byť mnohé otázky jsou v ní pouze naznačeny a jejich detailnější zpracování je ponecháno dalším výzkumům. Celkově se ale jedná o poctivě zpracovanou rigorózní práci, kterou lze plně doporučit k obhajobě.

1. Aktuálnost (novost) a náročnost tématu:

Téma boje proti mezinárodnímu terorismu zůstává, jak bohužel nedávno opět ukázal útok v britském Manchesteru, velice aktuální. Ačkoli téma vzbuzuje v posledních letech, zejména od útoků z 11. září 2001, značnou pozornost států i odborníků na mezinárodní právo, není možno říci, že by všechny aspekty již byly detailně prozkoumány a zpracovány. Mnohé studie se navíc zaměřují jen na určité dílčí oblasti a nevnímají tematiku jako celek, jak se o to pokouší předložená práce. Zpracování tématu kladlo na autorku střední nároky. Na jednu stranu mohla vycházet z bohaté literatury k boji proti mezinárodnímu terorismu, jež je k dispozici. Na stranu druhou se musela seznámit s velkým množstvím různých materiálů a dat a také prokázat dobrou orientaci v celé řadě oblastí mezinárodního práva. Mám za to, že autorka se s těmito úkoly vyrovnala dobře.

2. Formální stránka práce a využití zdrojů:

Práce má lehce nadstandardní rozsah – celkem 143 strany, z toho 110 stran vlastního textu. Autorka zvolila ne zcela tradiční fond písma a úprava stránek také zcela neodpovídá normě. Text není vždy upravený, objevují se v něm osamocené řádky (např. str. 33), odstavce mají různé odsazení (např. str. 107) aj. Vzhledem k tomu, že práce je psána ve slovenštině, nejsem plně schopná posoudit její gramatickou a stylistickou stránku. Autorka vychází z odpovídajícího množství primárních materiálů i sekundární literatury. Práce se zdroji a způsob jejich citování je v souladu s normou, pouze u internetových zdrojů někdy chybí uvedení typu zdroje a data jeho navštívení (popř. je způsob citování nejednotný).

3. Obsah práce:

Práce sestává z úvodu, tří částí a závěru. V úvodu autorka nastoluje téma a vymezuje cíl práce, jímž je „*predstavenie a rozbor vyziev, s akými sa potyka medzinarodne pravo pri vysporiadani sa s terorizmom*“ (str. 7). Úvod také nabízí poměrně detailní shrnutí obsahu jednotlivých částí. První kapitola se zaměřuje na vymezení pojmu (mezinárodní) terorismus a na klasifikaci terorismu. Autorka připomíná, že závazná univerzální definice terorismu zatím neexistuje, byť panuje shoda na tom, jakými znaky se terorismus, resp. teroristický čin vyznačuje, a spory se týkají zejména okruhu osob, jež by mohly být z definice a priori vyňaty. V rámci ústní obhajoby by se autorka mohla k tomuto bodu vrátit, připomenout obsah sporů a zamyslet se nad tím, zda existuje nějaká možnost jejich vyřešení. První kapitola také nabízí stručnou klasifikaci terorismu, který dělí podle aktérů na terorismus individuální a státní. Ke druhé formě se později vrací kapitola třetí.

Druhá kapitola se zabývá vztahem terorismu, resp. boje proti terorismu a některých oblastí mezinárodního práva, konkrétně mezinárodního trestního práva, mezinárodního humanitárního práva a mezinárodního práva lidských práv. Sekce věnovaná mezinárodnímu trestnímu právu je až příliš stručná a mnohé důležité otázky v ní nejsou ani nastoleny. Během ústní obhajoby by se autorka mohla vyjádřit např. k otázce, zda a popřípadě za jakých

podmínek představuje terorismus/teroristický čin samostatný zločin podle mezinárodního práva, či nakolik by jej bylo možno podřadit pod některý ze zločinů zakotvených v Římském statutu Mezinárodního trestního soudu (zločin genocidy, zločiny proti lidskosti, válečné zločiny, zločin agrese). Podrobněji je zpracována sekce k mezinárodnímu humanitárnímu právu, kde se autorka zabývá zejména statusem osob obviněných z terorismu a diskusemi o tzv. nelegálních kombatantech. Největší pozornost pak autorka věnuje vztahu terorismu a práva lidských práv, který analyzuje z pohledu různých aktérů (stát, jednotlivci, nestátní aktéři). Představuje také některé problematické praktiky, jež jsou v rámci boje proti terorismu standardně využívány, konkrétně cílené protiteroristické sankce a cílená zabíjení.

Poslední kapitola má poněkud zavádějící název – terorismus a stát. Reálně kapitola pojednává jak o odpovědnosti státu za teroristické činy, tak o roli nestátních aktérů a o právních aspektech tzv. války proti terorismu. Jde tak o jakousi „sběrnou část“ práce, kam bylo zařazeno vše, co se nehodilo do částí předchozích. Autorka se nejprve pokouší odlišit tzv. státní a státem sponzorovaný terorismus. Odlišení není ovšem zcela jasné a bylo by vhodné vrátit se k němu, a dovysvětlit jej, v rámci ústní obhajoby. K zajímavým částem práce patří rozbor právních aspektů tzv. války proti terorismu, hlavně pak úvahy o tom, jestli může teroristický čin naplnit znaky ozbrojeného útoku podle článku 51 Charty OSN a aktivovat právo na sebeobranu. Jak autorka správně uvádí, postoje států i odborníků v této oblasti nejsou jednotné. Závěr práce opět, podobně jako úvod, shrnuje obsah jednotlivých částí. Práce končí konstatováním, že mezinárodní terorismus nejspíše v budoucnu přinese i další výzvy, na něž by mezinárodní právo mělo být schopno reagovat. Během ústní obhajoby by autorka mohla uvést příklady takových výzev, které by mohly vyvstat.

4. Závěry a doporučení:

Rigorózní práce Mgr. Natálie Kobulské *Mezinárodní terorismus a výzvy pro mezinárodní právo* splňuje nároky kladené na tento typ kvalifikačních prací na Právnické fakultě UK. Proto ji **doporučuji** k ústní obhajobě, během níž by se autorka měla vyjádřit k otázkám položeným v posudku.

V Praze dne 30. května 2017

Doc. JUDr. PhDr. Veronika Bílková, Ph.D., E.MA

Katedra mezinárodního práva PF UK